

פחד דוד

פרשת
בהר
כ' אייר
תשע"ה
765

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

19:05 | 18:56 | 19:04 | 18:48

הדלקת
נרות

20:06 | 20:08 | 20:07 | 20:04

מוצאי
שבת

20:41 | 20:42 | 20:39 | 20:42

רבינו
תם

משכיל לדוד

מהות מצות השמיטה

נפשם למען עשיית רצונו יתברך ללא כל שאלות ותהיות. ומכיוון שציווי זה נאמר לכלל כולו, בין לצדיקים ובין לפשוטי העם, יש להבין כיצד זאת.

ונראה להשיב את אשר הקשנו על ידי ביאור קושיה נוספת המובאת ברש"י. בתחילת הפרשה מובא הפסוק "וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר", ומקשה על כך רש"י הקדוש ושואל מדוע ציינה התורה והדגישה שהקב"ה פונה אל משה ומצוהו על השמיטה בהר סיני, הרי כל המצוות כולן נאמרו בסיני, ומה המקום להדגיש ולייחד את מצות השמיטה ולהזכיר שאמירתה הייתה בסיני. ומבאר רש"י שכשם שכל פרטי ודקדוקי מצות השמיטה נאמרו בסיני - כפי המפורש בתורה, כך גם כל המצוות כולן על כל פרטיהן ודקדוקיהן נאמרו בסיני - למרות שאין זה אמור במפורש בתורה.

ועל דברי רש"י נתעוררתי לשאול, מדוע מצות השמיטה דווקא נבחרה ללמד לימוד זה, הרי היה ניתן ללמד זאת לישראל על ידי הזכרת מצוות רבות וחשובות אחרות, כגון שבת תפילין וכדו', ובמה נתייחדה מצות השמיטה על פני שאר המצוות בכך שנבחרה ללמד זאת לישראל.

ונראה להשיב שציינה התורה את מצות השמיטה דווקא, משום שקיום מצוה זו דורשת אמונה חזקה בה' יתברך שידאג לפרנסת האדם למרות שהוא בעצמו אינו משתדל לפרנסתו. והנה בזמן שבני ישראל התהלכו במדבר במשך ארבעים שנה, הקב"ה דאג לכל חסרונם בזה שהוריד להם מן מהשמים, ובאר מרים ליוותה אותם בכל דרכם והרוותה את צמאונם. ולא רק לבני האדם דאג הקב"ה במדבר אלא גם לכל הבהמות שהיו עימם. שאם נתבונן נראה שהמדבר הוא מקום יבש אשר אין בו מקום מרעה לצאן ולבקר, ולמרות כן דאג הקב"ה לתזונת הצאן והבקר באופן פלאי, והמשיכו להתקיים ברווח למרות תנאי המדבר הקשים.

ומאופן זה שבו הקב"ה זן ופרנס את בניו במדבר ואף דאג לכל צרכי בהמותיהם במדבר, אנו למדים כמה גדולים חסדיו ורחמיו של הבורא על בניו. ורצה הקב"ה ללמד לישראל שכשם שהוא דאג לכל מחסורם במדבר במשך ארבעים שנה ברווח ובכבוד ולא עמל וטורה, כך גם מובטח לכל השומר את השנה השביעית לחומרה, שהקב"ה ידאג לפרנסתו מן השמים, ועל כן אין לו לדאוג על כך כלל וכלל. משום כך הזכירה התורה את מצות השמיטה בהר סיני, כדי ללמדנו שאלו לאדם לדאוג כלל על קיום מצוה זו, אלא יתחזק ויעצים את האמונה בקרבו מתוך כך שייזכר ויראה כיצד הקב"ה זן ופרנס את בניו במדבר.

והנה יש בזה להשיב על אשר שאלנו, כיצד ציוותה התורה את האדם על מצוה שיש בה חסרון כיס. וביאור הדברים הוא שאם הקב"ה ציווה אותנו על זה הציווי, ברי הוא שביכולתו לעמוד בזה מתוך כך שכבר הורגלנו בהשגחתו הפרטית ובניסיון של הקב"ה במדבר, וכשם שאדם צריך לשמור את השבת מבלי לדאוג ולחשב את החיסרון כיס שיהיה לו מחמת סגירת העסק בשבת, כך גם בשנת השמיטה שהיא שבת שבתון לה', על האדם להגביר ולהעצים את האמונה בקרבו שהיושב במרומים יחוס וירחם עליו וידאג לפרנסתו בכבוד.

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור". (ויקרא כה, ג-ז)

הנה הורנו הבורא ברוך הוא על עניין השמיטה שאדם מצווה לעבוד את שדהו במשך שש שנים, אך השנה השביעית היא קודש לה' ועל כן על האדם לשבות ממלאכתו, כפי הנאמר "ושבתה הארץ שבת לה'", ומבאר שם רש"י **שבת לה'** - לשם ה', והיינו שהשבת הארץ מכל מלאכה, היא לצורך האדרת שמו של ה' יתברך.

ידוע הדבר שאין הקב"ה מביא על האדם ניסיון כאשר אין לו יכולת לעמוד בו, ואומרים בעלי המוסר שאם בא על האדם ניסיון מסוים, למרות שהוא ראה קשה מאוד וכמעט בלתי אפשרי לעמוד בו, מכל מקום אם הקב"ה בחר להביא על האדם את זה הניסיון, משמע שניתנו באדם כוחות נפש ויכולות לעמוד בו, שולולא כן ברי הוא שהקב"ה לא היה מנסה אותו בניסיון זה.

ולאור דברים אלו יש להבין כיצד הקב"ה מנסה את האדם בניסיון מצות השמיטה, שבו עליו להשביח את שדהו במשך שנה תמימה כאשר השדה או הכרם הינם מקור פרנסתו, שעליו הוא ובניו ושענים וממנו ניזונים. ואומר הקב"ה לאדם שעליו להיות בעל אמונה ובטחון בה' יתברך שיזון ויכלכל אותו בשנה השביעית, כשם שדאג לכלכלו במשך כל השנים כולם. וזהו ניסיון עצום, שהרי במשך שש השנים, האדם עמל והשתדל לפרנסתו ואם כן מובן היאך זכה להתפרנס, אך בשנה השביעית צריך אמונה עצומה בה' יתברך שידאג לפרנסת האדם למרות שהוא מצידו אינו עושה דבר לצורך כך.

ומצינו שישנו ניסיון רב ועצום מניסיון השמיטה, והוא שנת היובל שבו על האדם להשיב חזרה לרעהו את האדמות שקנה ממנו, וכמו כן שנה זו הינה קודש לה' וגם בה אסור לעבוד את האדמה. והוא שאמר הפסוק (ויקרא כה, ז) "וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרוור בארץ לכל יושביה, יובל היא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזתו", ומבאר רש"י שהשדות חוזרות לבעליהן.

ויש להבין כיצד הקב"ה מצווה את האדם ציווי אשר יש בו חסרון כיס, וכבר אמרו חז"ל (ב"ב ה, ב) שאסור ללחוץ על האדם בכדי להוציא ממנו כספיו, היות והכסף מכונה דמים משום היותו חשוב ונצרך לאדם כדמיו ממש. וכמו כן נאמר (חולין מט, ב) שהתורה חסה על ממונם של ישראל. ומן הסיבה שדרך האדם להשגיח ולשמור על כספו כבבת עינו, ציוותה התורה להפריש רק עשירית מן הרווחים, כיוון שירדה תורה לסוף דעתם של בני ישראל וידעה שלכבא ולדרוש מהם לתת יותר, יהיה קשה להם עד מאוד וכמעט בלתי אפשרי.

ולאור זאת צריך ביאור כיצד ציוותה התורה על השמיטה והיובל בזמן שבקיום מצוות אלו יש חסרון כיס עצום, ומנין לאדם הכוחות לעמוד בזה הניסיון. ושאלה זו מתעצמת עוד יותר לאור העובדה שציווי זה נאמר לכלל ישראל ללא יוצא מן הכלל, ולא רק לצדיקי וחסידיו הדור המוכנים למסור

הילולא דצדיקיא

כ - רבי יוסף וולטון

כא - רבי יצחק אייזיק
מח"ס "רזא מהימנא"

כב - רבי שלמה אליעזר
אלפנדר

כד - רבי יעקב מליסא

כז - רבי אליעזר צבי
מקומרנא

כה - רבי חיים חורי

כו - רבי שלמה מזוועיל

כז - רבי משה חיים לוצטו

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע: "ויאמר ירמיהו". (ירמיה ל"ב)

הקשר לפרשה: ירמיה הנביא מנבא לעם ישראל על שיבת ציון, ועל בנין בתים ורכישת שדות וכרמים בארץ, והוא מענין הפרשה שבה מוזכר ענין קניית בתים ושדות וגאולתן.

"כה אמר ה' צבאות א-להי ישראל לקוח את הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי

חרש למען יעמדו ימים רבים". (ירמיה לב. יד)

בגמרא מסכת תענית (דף ז. ז.) מסופר שבתו של הקיסר אמרה לרבי יהושע בן חנניה; אוי לחכמה מפוארה שנמצאת בכלי מכוער [ורמזה לו בזה שהוא גדול בחכמה אך הופעתו החיצונית אינה נאה].

שאל אותה רבי יהושע; אביך מניח את היין שלו בכלי חרס? אמרה לו; כן. אמר לה רבי יהושע, אביך הוא אדם חשוב ואם כן עליו להניח את היין שלו בכלים חשובים ומפוארים, בכלי זהב וכסף.

קיבלה הבת את דברי רבי יהושע כפשוטו, ואמרה לאביה שאת היין עליו לשמור בכלי זהב וכסף ולא בכלי חרש פשוטים. אין זה מכבודו של המלך להשתמש בכלי חרש. לאחר זמן מה, החמיץ היין, ואז קרא הקיסר לבתו ושאל אותה; מי אמר לך לעשות כן? ענתה הבת ואמרה; כך שמעתי מרבי יהושע בן חנניה.

קרא הקיסר לרבי יהושע ושאל אותו; למה אמרת לה לעשות כן? השיב לו רבי יהושע; כפי שהיין אינו משתמר אלא רק בכלי פשוט ומכוער, כך ביקשתי לרמוז לה שהתורה משתמרת בי בהיותי מכוער, יותר מכפי שהייתי נאה.

ברוח רעיון זה ניתן לבאר את הכתוב:

"לקוח את הספרים האלה" - היינו את ספרי התנ"ך.

"את ספר המקנה הזה" - שבזכות התורה נקנינו לעם הנבחר להשי"ת.

"ואת החתום" - ספרי הזוהר והקבלה שהם חתומים ואינם מובנים לכל אחד.

"ואת ספר הגלוי הזה" - התורה הנגלית לכל אחד.

"ונתתם בכלי חרש" - את כל התורה, הגלויה והנסתרת, יש לתת אותם בכלים פשוטים, היינו בבני אדם הנוהגים בענווה.

"למען יעמדו ימים רבים" - על ידי מידת הענווה התורה תשתמר בקרבם ולא יבואו לידי שכחת התורה. וכדברי רש"י "שאי אפשר לנאה להשפיל דעתו ובא לידי שכחה". אבל מי שמתנהג בענווה יזכור תלמודו לאורך ימים ושנים.

(תורת הפרשה)

שנת הארץ

מותר לחתוך פרי כדי לאכול רק את חלקו, אף על פי שכך חציו השני יתקלקל, כיון שזוהי דרך אכילה.

כמו כן מותר לתת לילד קטן פרי אם נראה שהוא יאכל את רוב הפרי, אף שחלק מהפרי ילך לאבוד, ואם הוא מקלקל את הפרי, יש לקחתו ממנו.

אסור לאכול פירות שביעית בדרך לא ראויה, לכן אסור לאכול פירות שביעית אכילה גסה (על בטן מלאה).

אסור להאכיל לבהמה פירות שביעית הראויים לאדם, ואם אינם ראויים לאדם ועדיין הם ראויים לבהמה, הפירות עדין בקדושתם. אמנם, אסור לקלקל פירות הראויים לאדם כדי שיהיו ראויים לבהמה.

נחלקו הפוסקים אם מותר לקלקל פירות שביעית על ידי גרמא. מטעם זה, יש אומרים שאין לשים פירות שביעית בשמש כדי שיתקלקלו, וכן אין לשים פירות שביעית במקום שאין שמש אלא שהיא עומדת להגיע.

במסילה נעלה

כל נעלם יבוא למשפט

"רבי דוד, אני מתבייש לראות אותך, אולם רציתי שוב לבקש ברכה".

"האם עזבת את עבודתך הנוראה? האם השתנית במשהו?" שאלתי אותו.

היהודי השפיל את עיניו והשיב שעדיין הוא לא עזב את מקום עבודתו משום שזוהי פרנסתו, וקשה לו לוותר עליה.

נדהמתי בפעם השנייה וגעתי בו:

"האם לזאת ייקרא פרנסה? הרי הכסף היוצא ממנה הוא כסף טמא ומלוכלך, אינני יכול להעביר את כספי לבני אדם, כסף שנוצר ממקור כל כך לא כשר".

כך ניסיתי לגרום לו לחדול ממעשיו, אולם לצערי הרב היהודי לא שמע לי.

לאחר תקופה שמעתי שהיהודי חלה במחלה נוראה הקשורה לתחום זה של גילוי עריות, שהיא כידוע מחלה קשה מאד, וכתוצאה מחוליו הנורא הוא נאלץ בראש ובראשונה להפסיק את עבודתו ולהפסיד את כל מה שיגיע בו.

כאשר פגשתי בו בימי חוליו, הוריתי לו להעביר את כל כספו לצדקה והוכחתי אותו שישוּב בתשובה גדולה על מעשיו. שהרי כעת הוא רואה בעיניו ממש כיצד עיסוקו הנורא הביא עליו את המחלה הקשה הזו שגורמת לכך שלא יוכל להתחתן ולהביא ילדים לעולם, ומי יודע אם אי פעם יזכה להחלים ממנה.

לדאבון הלב, מחלה נוראה זו הכריעה אותו והוא נפטר במצב של כרת וערירי, צעיר לימים וללא צאצאים אחריו.

אולם לקח גדול נותר בלבי ממעשיו ומעונשו של היהודי, כפי שנאמר בספר קהלת (יב, יד): "כי את כל מעשה הא-להים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע".

העולם הזה איננו הפקר, ועל כל מעשה לטוב ולמוטב נבוא במשפט לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא, ועל כן עלינו להכין את עצמינו לכך ולנהוג בהתאם.

באחת השנים בא לפני יהודי אחד שהכרתי מהעיר פריז שבצרפת, וביקש ממני ברכה לזיווג הגון.

ברכתי אותו בזכות אבותי הקדושים זיע"א, ולאחר מכן פניתי אלי ושאלתי אותו מהם מעשיו בחייו.

אותו יהודי לא רצה לענות על שאלתי, ורק סיפר שהוא 'עובד למחייט'.

כיון שהפצרתי בו שוב ושוב שיספר לי על תחום עיסוקו, היהודי סיפר לבסוף שהוא עובד בעבודה הקשורה בהכשלת הציבור בעבייה חמורה שבעבירות.

נחרדתי לשמוע את הדבר וגעתי בו בחומרה על עיסוקו הנורא. אמרתי לו שבמעשיו אלו הוא מתחייב 'כרת', ועוד הזהרתי אותו שאולי לעולם לא יזכה ללדת ילדים, ואם יהיו לו ילדים - מי יודע אם יזכו לחיות, ואף הוא עצמו עלול למות בקיצור ימים ושנים.

ועוד הוספתי ואמרתי לו:

"דע לך כי את כל העבירות הקדוש ברוך הוא מוכן לסבול, והוא מאריך אף עד שהאדם ישוב עליהן בתשובה, אולם את עוון גילוי עריות שנאמר בו 'יהרג ואל יעבור', ספק גדול אם הקדוש ברוך הוא ימשיך לסבול עוד זמן רב, ואולי חס ושלום תתחייב במיתה בקיצור ימים ושנים. שהרי ידוע הדבר שרוב הגזרות והאסונות שבאים לעולם הם בעוון חוסר צניעות וגילוי עריות". כך הוכחתי אותו.

לאחר מכן הוספתי ואמרתי לו:

"שמע לעצתי, חדול מיד מעיסוק נורא זה שבחרת לעצמך ושוב על מעשיך הרעים בתשובה שלמה!"

היהודי האזין לדברי ואמר לי שהוא יחשוב על כך.

כעבור מספר חודשים פגשתי שוב את אותו יהודי, והוא פנה אלי ואמר לי:

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

בלחץ משפחתי

איסור רכילות הוא בין כשמספר את הדבר מעצמו ובין אם הלה הפציר בו שיספר לו, ואפילו הוא אביו או רבו, ואפילו באבק רכילות, הדבר אסור. ובדאי שאם יחרפוהו מחמת כן, שאסור לו לספר.

בדרך אבות

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
על פרקי אבות

הכל תלוי בצער ובמסירות נפש

"בעשרה מאמרות נברא העולם". (אבות ה. א)

אפשר לפרש הטעם שנברא העולם בעשרה מאמרות, מה שהיה יכול להיות במאמר אחד, כדי להודיע לבאי עולם, שעתיד הקדוש ברוך הוא ליתן שכר גדול לצדיקים המקיימים את העולם, שאי אפשר לבני אדם לדעת את זה מראש, וכמו שאמר הנביא (ישעיה סד, ג) "עין לא ראתה אלקים זולתך".

וכשם שאמר הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם בהרבה מאמרות, שהיה יכול לכוללם במאמר אחד, כך שכרם של צדיקים, יש מצוה אחת שמקבלים עליה שכר הרבה, לפי שפעמים היא כוללת הרבה דברים, ודבר זה אינו ידוע רק להקב"ה, והכל תלוי בצער ובמסירות נפש של המקיים אותה, ולפי התוצאות שיצאו ממנה.

ואתן דוגמא לכך.

עשיר אחד נתן לעני פרוטה לצדקה, הלך העני וקנה לחם. כשהגיע לביתו, נטל ידיו לסעודה, ונטלו בני ביתו ידיהם עמו, בירכו על הנטילה ועל הלחם, ואחר כך בירכו ברכת המזון. הנה כל הדברים הללו לא נתאפשרו להם, אלא על ידי אותה פרוטה שנתן העשיר לעני.

וגם להיפך. יש עשיר שנתן אלף זהובים לצדקה, ויש עני שנתן פרוטה אחת, ונתיתו של עני חשובה לפני הקב"ה, יותר מנתיתו של העשיר.

וכל כך למה?

מפני שהעני נתן במסירות נפש, והעשיר לא נתן במסירות נפש, ואמרו חז"ל (אבות ה, כג) כי "לפום צערא אגרא".

לכן הקדוש ברוך הוא מדקדק עם חסידיו כחוט השערה (יבמות קכא:), ואילו לרשעים הוא מאריך אפו, ואף על פי שהם מכעיסים אותו הרבה הוא מעלים עין ממעשיהם, כי הצדיקים עושים על ידי מעשיהם הטובים קורת רוח לפני הקדוש ברוך הוא כל רגע ורגע, וכיון שנכשל בדבר קטן, מיד מרגיש הקדוש ברוך הוא באור שנתמעט, והוא מעניש אותו.

לעומת זאת הרשע, הרי הוא מרשיע הרבה, לכן אינו מדקדק עמו על הדברים הקטנים, אבל עתיד הוא להיפרע ממנו על כל דבר ודבר אם לא ישוב, והכל יבא החשבון.

וגם דבר זה הוא לפי המשקל, שהרי לפי מדרגת הצדיק אותו עון שנכשל בו הקדוש ברוך הוא מדקדק בו, ואינו מדקדק עם הרשע שעשה אותו מעשה, לפי שכל ימיו בעבירה, ועתיד הקדוש ברוך הוא להיפרע ממנו על הכל ביחד.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ואיש כי לא יהיה לו גאל". (כה. כו)

"ואיש כי לא יהיה לו גאל", על דרך אומרם ז"ל (תנחומא מצורע ד); אין איש אלא הקדוש ברוך הוא, דכתיב (שמות טו. ג) "ה' איש מלחמה", כשלא יהיה לו גואל, כי אין איש שם על לב, אין מנהל, ואין מחזיק, ביד אומה ישראלית להשיבה אל אביה, אל תאמר כי ח"ו אבדה תקוה, אלא "והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו".

אמרו ז"ל (דבר ב. כג) כי היסורין והגלות הם תיקון האומה להכשירה. והוא מה שרמזו והשיגה ידו על דרך אומרם (דברים ב. טו) "יד ה' היתה בם", שהיא מידת הגבורה, החובטת באומה בגלות המר, ובאמצעות זה ישיג למצוא כדי גאולת הבית.

מן המעיין

"ולא תונו איש את עמיתו ויראת מא-להיך". (כה. יז)

סופי התיבות של המלים: "ולא תונו איש את" הם - 'אשתו'.

מפליא הוא הרמז שמוצא בפסוק זה בספר "תפוחי חיים", כמקור להנהגה חשובה בקשר להונאת האשה:

הנה אמרו חז"ל (בבא מציעא נט ע"א): "לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה. ואף על פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו".

הרי לנו שצער ודמעתה של האשה עושים רושם למעלה, וזה שמסיים הפסוק באזהרה "ויראת מאלקיך".

בנוסף, הסמיכה התורה את המלים "ולא תונו איש את עמיתו" ל"ויראת מאלקיך", לרמוז לנו, כי יש פעמים שאדם מרמה את עמיתו בכך שהוא מראה עצמו כאלו הוא ירא שמים, יותר מאשר הוא באמת. על כן נאמר לו: "לא תונו איש את עמיתו - ויראת מאלקיך"; אל תונה את חברך, לגרום לו לחשוב שירא שמים הנך, כאשר באמת אתה אינך כזה.

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך, והחזקת בו". (כה. לה)

הקדוש רבינו משה אלשיך זיע"א בספרו "תורת משה" מעיר על כך שבמרבית הפסוקים הקודמים בפרשה זו התורה נוקטת לשון רבים. אולם כשבאה התורה להורות על מתן עזרה ותמיכה לעניים, היא פונה אל האדם בלשון

יחיד: "כי ימוך אחיך" וגו'.

מה הטעם לכך?

לפי בשעה שעני מרוד פונה לעזרת הבריות, הוא נתקל לעתים במענה לשון: מוטב שתלד אצל פלוני, שהוא עשיר מופלג ומסוגל לעזור לך יותר ממני! לכן פונה כאן התורה אל כל יחיד בישראל ואומרת לו: עליך אישית מוטלת החובה

לעזור לאח עני, ולעולם אינך רשאי לפטור עצמך ממתן עזרה לנוזקק על ידי שילוחו אל אנשים אחרים.

"ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם". (כו. יא)

מרן רבי יוסף קארו זיע"א, נשא על ברכה זו את משלו בספרו "אבקת רוכל":

מלך שמתיייר בארצו, הלך ונסוע, הנה בבואו להתארח ולהתאכסן בבית אחד משריו, אזי בהכרח השר נאלץ לפנות מקומו, כי אינו לפי כבוד המלך שידור עמו בצוותא. לא כן בבוא המלך לארמון בנו או לארמונו של מלך אחר מידידיו, כי אז ישב עמהם יחדיו ויגורו בדירה משותפת.

על משקל זה אמר הקב"ה לישראל:

אהבתכם וחשיבותכם תהא בעיני כל כך גדולה, עד שאני אתן משכני בתוכם ממש - ולא תגעל נפשי אתכם, לא תיאלצו לעקור מדירתכם, כי עמכם יחדיו אשכון.

מסילות לאמונה

התובע והנתבע היו שומעים שהוא גוזר מיד את הדין, היו עלולים לבזו לדיני ישראל, ולחשוד בהם שאינם מעיינים דיים במקורות ההלכה, ולכן אמרתי להם שישבו אלי בעוד שבוע, סיפר השבות יעקב, למרות שהיה בכך משום עינוי דין.

וקשה, מה ההבדל בין המעשה של פנינה, ובין עינוי הדין של השבות יעקב?

ותירץ האדר"ת, שבענינו של השבות יעקב, היתה זאת טובתם של בעלי הדין, שכן אם לא היו משהים את פסק הדין לשבוע ימים, היו הם עצמם עלולים ולהינזק מכך, שכן מי שמוציא לעז על דיני ישראל - אין רפואה למכתו, ולכן היה מותר להשהות את דינם ולענותם, כדי שלא תצא תקלה מתחת ידו. אבל אצל פנינה, מי ביקש ממנה לעשות כך לאחותה? הרי היא אינה מכשילה אותה?!

והנה, מצוי מאוד בדברים אלה השיצה"ר המתעורר ע"י שנאה ומידות רעות, משכנע את האדם שהדבר הוא בגדר מצווה ולא עבירה. ואמנם דרך התורה היא שלא יעשה מדעת עצמו אלא ישאל את חכמי התורה על כל פעולה ופעולה.

ומעשה שהיה באחד שביזה חברו ברבים, ואנשים שנכחו במקום הוכיחו אותו באומרים שהוא עלול לאבד את חלקו לעולם הבא, שהרי המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא. והשיב המבזה, שכדאי לו להפסיד חלק זה, כדי לפרסם את מעשיו הרעים של חברו...

כאשר הגיעה המעשה לאוזניו של הסבא מנובהרדוק זצ"ל, העיר על כך בחכמתו ואמר שהיה כדאי לברר אם בקלות רבה שכזו, בה ויתר האיש על חלקו בעולם האמת, היה מוכן לוותר גם על חלק קטן של העולם הזה שלו...

הוא עצמו ביקש להשמיד להרוג ולאבד, ולכן תלו אותו. אולם מאחר וכתוצאה מכך חזר עם ישראל בתשובה רבתי, והצליח המן לעשות מה שלא עשו ארבעים ושמונה נביאים ונביאות, זכה שבניו למדו תורה בבני ברק.

לאחר שדברים אלו נאמרו בציבור ע"י הרב זילברשטיין, הגיע אל הרב איזה רופא וסיפר לו שהוא החליט לעשות את הדבר בפועל...

יום אחד הגיע אליו בחור צעיר שהדרדר מבחינה רוחנית והתלונן על מיחושים.

הרופא אבחן שיש לו בסך הכל דלקת ריאות קלה, אבל הוא אמר לחולה שהוא חושש מסרטן, ולכן כדאי לו ללכת לבדיקות 'ביופסיה'...

"עשיתי זאת רק כדי להפחיד אותך, כדי שכשישמע את האבחנה החמורה, יתעורר לאלוקיו ויחזור בתשובה", אמר הרופא.

ואכן, הבחור החל לחשוש לחייו, וחזר בתשובה. ואז בא הרופא ושאל אם נהג כהוגן?!

הרב זילברשטיין כותב בספרו "עלינו לשבח" בפרשתינו כי לכאורה היה נראה בפשטות שהרופא עשה שלא כדין. וזאת רואים מפנינה שציערה את חנה אחותה, ונפטרו לה - 7 - ילדים "בעבור הרעימה", הגם שעשתה זאת כדי להטיב עם חנה שתחזור בתשובה ותתפלל לאלוקיה.

אבל המציאות היא שמי שמצער יהודי, כאילו שהוא משחק באש! ולכן פנינה נענשה. ומכיוון שכן, גם הרופא עשה שלא כשורה.

דבר מופלא נמצא בשו"ת "שבות יעקב", שם הוא מספר שבאו אליו פעם שני יהודים לדין תורה, והתשובה הייתה ידועה לו מיד. היה באפשרותו של הרב לפסוק את הדין בו במקום, ועם כל זה החליט לשהות קצת את מתן גזר הדין.

"השבות יעקב" הסביר זאת בכך, לפי שאם

על הפסוק בפרשתנו "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מא-להיך", (ויקרא כה. יז)

מבאר רש"י: "ולא תונו איש את עמיתו - כן הזהיר על הונאת דברים, שלא יקניט איש את חברו, לא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו לפי דרכו והנאתו של יועץ. ואם תאמר, מי יודע אם נתכוונתי לרעה? לכך נאמר "ויראת מאלוקיך", היודע מחשבות הוא יודע. כל דבר המסור ללב, שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בליבו, נאמר בו ויראת מאלוקיך".

באחת מדרשותיו העלה הגר"י זילברשטיין דבר מעניין, הנסוב על דברי הגמרא המספרת שבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. כידוע, המגיד מדובנא זצ"ל מסביר זאת במשל נפלא:

משל לבן מלך שנתקעה לו עצם בגרונו והחל משתעל. לפתע בא שודד ורצה להרוג אותו. היכה בו השודד וטלטל אותו מהכא להתם ומהתם להכא, ובין לבין יצאה העצם מגרונו של בן המלך.

כשהגיע הסיפור אל המלך, אמר: את השודד צריך להרוג, משום שהרי הוא ביקש להרוג את בני, אבל מכיוון שאחרי הכל הוא ולא אחר הציל אותו ממות בטוח, הרי שגם אני אתן שכר לבניו ולבני בניו אחריו, ואעשיר אותם עושר רב. כך היה עם המן.

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מתלמידיו של אהרן הכהן ע"ה, היה רבי חיים פינטו זיע"א, אוהב שלום ורוחף שלום. בכל הזדמנות שנקרתה בפניו, הוא השתדל והתאמץ מאוד שהשלום והאחדות ישכנו בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו.

מסופר, שפעם אחת הגיע רבי חיים זיע"א, למקום אחד, ושם שמע בצער רב על בני זוג שהשלום והשלום לא היו מנת חלקם. האשה היתה מציקה לבעלה על כל צעד ושעל, ואילו הבעל, כלל לא מתאונן על מר גורלו, ומקבל את הכל באהבה.

כששמע על כך רבי חיים זיע"א, הוא נחרד מהתנהגותה של האשה, ועוד יותר התפעל מצדקותו של הבעל, ואמר למשמשו: "צדיק שכזה, מובטח לו שהוא בן עולם הבא".

יחד עם זאת, בכדי שבעולם הזה לא יהיו חייו של הבעל כגיהנום עלי אדמות, הלך רבי חיים זיע"א יחד עם משמשו לבית הזוג, שם שוחח עם האשה על יחסה הקשה לבעלה, ודיבר על לבה שלא תתנהג אליו בגסות אלא תשפר את יחסה אליו, וכל דיבוריהם יהיו בנחת, בעדינות ובמאור פנים.

כך עשה רבי חיים זיע"א פעמים רבות, באשר היה תמיד אוהב ורוחף שלום. ואכן, בסופו של דבר נכנסו דבריו הכנים בלב האשה. היא החלה להתנהג כיאות לבעלה, בכבוד ובדרך ארץ, ומני אז ואילך חיה בשלום ובשלום עם בעלה.

בהזדמנות אחרת, כשעשתה גב' חנה לנקרי את דרכה באחד מימי שישי מהשוק אל ביתה. בידיה היא נשאה סלים כבדים, עמוסים בכל טוב לכבוד שבת קודש. פסיעותיה היו מדודות ואיטיות, לאור העובדה שבאותה תקופה היא היתה מעוברת, והמשא שבידיה הכביד עליה מאוד. באותה שעה, יצא רבי חיים פינטו זיע"א לדרונו, וכאשר ראה את גב' לנקרי המתאמצת בהליכתה ובידיה משא כבד, מיהר לעברה ואמר לה: "ברשותך, אנו ניקח את הסלים עד לביתך". הצדיק זיע"א נטל מידה סל אחד, כשאת הסל הנוסף הוא נתן ביד מלווה.

גב' חנה לנקרי התרגשה מאוד מאצילותו של הצדיק, היא פרצה בבכי סוער, ואמרה לרב: "במחילה מכבודו, עפר אני תחת כפות רגליך. לא אוכל להרשות שכבודו יקח לי את הסלים, כאילו הוא סבל בשוק".

"גבירתי, פנה אליה הצדיק, ואמר לה מתוך שמחה: מי שעושה טובה - זו את שעושה לנו. הרי את מזכה אותנו במצוה חשובה של 'עזוב תעזוב עמו', ושכרנו שמור לנו לעולם הבא. אנו צריכים להודות לך, על שזיכית אותנו במצוה כה חשובה".

כאשר הגיע הצדיק לביתה של גב' לנקרי, הוא הוציא סכום כסף מכובד מכיסו והעניק לה, עבור רכישת בגדים ומצרכים לתינוק שיוולד למזל טוב.